

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”
ФАКУЛТЕТ ПО КЛАСИЧЕСКИ И НОВИ ФИЛОЛОГИИ
КАТЕДРА ПО ТЮРКОЛОГИЯ И АЛТАИСТИКА

ПРОГРАМА
ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

I. Тюркско и турско езиковедие:

1. Теории за произхода на тюркските езици.
2. Класификация на тюркските езици. Мястото на турския език сред тюркските езици
3. Фонетика и фонология на турския език. Фонемни и варианти.
4. Фонетична система на турския език. Вокална система. Закономерности при гласните
5. Консонантна система. Закономерности при съгласните
6. Предмет на морфологията. Части на речта в турския език. Принципи на класификация. Граматична категория
7. Съществително име. Граматични категории на съществителното име: число, принадлежност, определеност-неопределеност, склонение, семантико-синтактично значение на падежните форми
8. Прилагателно име. Видове прилагателни по значение и строеж. Умалително- ласкателни и засилени форми на прилагателните имена
9. Числително име. Видове числителни
10. Местоимение. Видове местоимения
11. Глагол. Видове глаголи по значение и строеж. Категории на глагола
12. Категория залог. Видове глаголи по залог
13. Категория наклонение. Видове наклонения и техните времена
14. Неспрегаеми глаголни форми – инфинитив, причастие и деепричастие. Видове и синтактични функции
15. Наречия. Видове наречия по значение и строеж
16. Следлог. Видове следлози
17. Съюзи
18. Частици и модални думи
19. Междуметия и подражателни думи
20. Предмет на синтаксиса. Словосъчетание и изречение. Видове словосъчетания
21. Видове синтактични връзки между думите в словосъчетанията и изреченията
22. Класификация на изреченията и строеж на простото изречение
23. Видове сложни изречения
24. Турска лексикология. Предмет и задачи на лексикологията. Строеж и значение на думата

II. Турска литература:

1. Жанрове в старата турска литература (проза и поезия), форми, стихосложение
2. Класическа (диванска) литература: Шейхи, Баки, Фузули, Наби, Недим и др.
3. Народна и ашък-сазова литература: Кьороглу, Караджаоглан, Ашък Йомер и др.
4. Религиозна (суфитска) литература: М. Дж. Руми, Юнус Емре, Султан Велед, Пир Султан Абдал, Шейх Галиб и др.
5. Турската литература в контекста на политическите, социо-икономическите и културни промени в периода 1839-1923 г.
6. Жанрово обогатяване и влияние на преводната литература в творчеството на представителите от периода.
7. Турската литература през периода на Танзимата. Поезия, проза, драматургия: Ибрахим Шинаси, Зия Паша, Намък Кемал, Муаллим Наджи, Реджаизаде Махмуд Екрем, Ахмед Мидхад Ефенди, Шемседдин Сами, Набизаде Назъм, Ахмед Вефик Паша и др.
8. Турската литература в периода 1896-1912 г. Поезия, проза, драматургия.
9. Турската литература в периода 1912-1923 г. Поезия, проза и драматургия.
10. Турската литература в контекста на политическите, социо-икономическите и културни промени в първите десетилетия на ХХ век.
11. Републиканска поезия в периода 1935–1960 г. Йомер Бедредин Ушаклъ, Ахмед Кутси Теджер, Бедри Рахми Ейюбоглу, Джахид Кюлеби, Назъм Хикмет, Салах Бирсел, Атила Илхан, Ръфат Ългаз. „Първото Ново“ („Гариб“): Орхан Вели Канък, Мелих Джевет Андай, Октай Рифат. „Второто Ново“: Илхан Берк, Джемал Сюрея, Едиб Джансевер, Сезаи Каракоч, Едже Айхан, Тургут Уяр, Октай Рифат. Поезията на Ахмед Хамди Танпънар, Джахид Съткъ Таранджъ, Ахмед Мухиб Дранас, Бехчет Неджатирил, Фазъл Хюсюн Дааларджа и др.
12. Републиканска поезия в периода 1960–1980 г.: Неджати Джумалъ, Джан Юджел, Гюлтен Акън, Илхан Гечер и др.
13. Турска поезия след 1980 г.: Айтен Мутлу, Гонджа Йозмен, Гьокченур Ч., Емел Иртем, Кадир Айдемир, Онур Бехрамоглу и др.
14. Турският роман след 1940 г. Социален реализъм: Сабахатин Али, Кемал Тахир, Орхан Кемал, Яшар Кемал, Факир Байкурт, Самим Коджагъоз, Кемал Билбашар, Неджати Джумалъ. Романите на Халикарнас Балъкчъсъ, Тарък Бугра, Тарък Дурсун К. и др.
15. Турският роман след 1980 г.: Орхан Памук, Билге Карасу, Пънар Кюр, Инджи Арал, Лятифе Текин, Хулки Актунч, Назлъ Ерай, Фейза Хепчилироглу, Недим Гюрсел, Муратхан Мунган, Букек Узунер, Елиф Шафак, Айше Килимджи, Ерендиз Атасю и др.

- 16.Турска белетристика в периода 1930–1945 г.: Халикарнас Балъкчъсъ, Сабахатин Али, Саид Фаик Абасъянък, Мемдух Шевкет Есендал, Ахмед Хамди Танпънар, Кемал Тахир, Тарък Бугра и др.
- 17.Турска белетристика в периода 1945–1960 г.: Самим Коджагъоз, Орхан Кемал, Халдун Танер, Октай Акбал, Вюсат О. Бенер, Неджати Джумаль, Тарък Дурсун К. и др.
- 18.Турската белетристика след 1960 г.: Огуз Атай, Муратхан Мунган, Лейля Ербил, Ферид Едгю, Томрис Уяр, Севги Соисал, Севинч Чокум, Пънар Кюр, Орхан Дуру, Айля Кутлу, Нурсел Дуруел, Фейза Хепчилингируглу и др.
- 19.Съвременна турска драматургия.

Литература:

1. Баскаков, А.Н. *Предложение в современном турецком языке*. Москва, 1984.
2. Баскаков, А.Н. *Словосочитания в современном турецком языке*. Москва, 1974.
3. Баскаков, Н.А. *Введение в изучение тюркских языков*. Москва, 1969.
4. Бибина, Й. *История на турската литература. От зараждането ѝ до Танзимата*. Т.1. София, 2000.
5. Бласкович, Й. *История на новата турска литература*. С., 1956.
6. Бояджиев Т., Куцаров И., Пенчев Й. *Съвременен български език*. София, 1998.
7. Бояджиев, Т., Тилков, Д. *Фонетика на българския книжовен език*, В. Търново, 1997.
8. Вътов, Върбан. *Лексикология на българския език*, В. Търново, 1998.
9. Гълъбов, Г.Д. *Граматика на турския език*. С., 1964.
10. Йорданова, М. *Граматичен минимум по турски език*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2015.
11. Йорданова, М. За наличието на инструментал в съвременния турски книжовен език. – В: *Десета конференция на нехабилитираните преподаватели и докторанти от Факултета по класически и нови филологии (май 2013)*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2013. с. 32–39.
12. Йорданова, М. *Лингводидактическо моделиране на турската надежна система за българи*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2014.
13. Йорданова, М. *Морфосинтаксис на прилагателното име в турския език*, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2020.
14. Йорданова, М. *Морфосинтактични аспекти на категорията посесивност в съвременния турски език*. София, 2016.

15. Йорданова, М. Семантико-синтактични аспекти на винителния падеж в съвременния турски език. – В: *XII конференция на нехабилитираните преподаватели и докторанти от Факултета по класически и нови филологии 2015*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2015. с. 28–39.
16. Йорданова, М. Турският деривационен афикс -DEŞ. – В: *Филологията – класическа и нова*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2016. с. 199–211.
17. Йорданова, М. Категорията интензивност при прилагателните имена в съвременния турски език. – В: *Тюркологията днес*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2017. с. 30–45.
18. Кирилова, Юлия. Българските страдателни причастия и проблеми при превода им на турски език. – В: *Турският език и балканското културно взаимодействие. Türkçenin Balkan Kültürleri Etkileşimindeki Yeri*. Издателство Фабер, Велико Търново, 2009, с. 7–14.
19. Кирилова, Юлия. Местоимения с двойствени значения в съвременния турски език. – В: *Османистиката – исторически отговори за бъдещето*, Авангард Прима, София, 2012, с. 215–225.
20. Кирилова, Юлия. Относителни местоимения в съвременния турски език и българските им съответствия. – В: *Български изтоковедски изследвания*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2006, с. 217–239.
21. Кирилова, Юлия. Прономинализация на числителните имена в съвременния турски език. – В: *Словото – класическо и ново, т. 2, 2005*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2007, с. 191–196.
22. Кононов, А.Н. *Грамматика современного турецкого литературного языка*. Москва-Ленинград, 1956.
23. Саръиванова, И. Турската народна песенна традиция в периода XV-XIX в. В: *Общуване с Изтока*, НБКМ, София, 2007, 424-430.
24. Саръиванова, И. Фрагменти от “Ашък Гариб” в един ръкопис-тефтер (джьонк) от 19 век. В: *Български изтоковедски изследвания*. УИ, София, 2006, 354-373.
25. Сборник языки народов СССР, II Тюркские языки. Москва, 1959.
26. Севортян, Э. В. *Фонетика турецкого литературного языка*, Издательство АН СССР, Москва, 1955.
27. Татарлъ, И. *Сабахаттин Али в контекста на турската литература и световните цивилизации*. София, 2011.
28. Татарлъ, И. *Турската литература в контекста на световната литература*. Благоевград, 2004.
29. Татарлъ, И. *Художествени методи и литературни направления в новата и най-новата турска литература*. Благоевград, 2004.
30. Aksan, Doğan. *Anlambilim, Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara, 1999.

31. Aksan, Doğan. *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*. Ankara, 2000.
32. Aksan, Doğan. *Türkçenin Sözvarlığı*. Ankara, 1996.
33. Aktaş, Ş. *Türk Şiiri ve Antolojisi*. Ankara, 1996.
34. Artun, E. *Anonim Türk Halk Edebiyatı Nesri*. İstanbul, 2004.
35. Artun, E. *Aşıklık Geleneği ve Aşık Edebiyatı*. Ankara, 2001.
36. Artun, E. *Dini-Tasavvufî Halk Edebiyatı*. Ankara, 2002.
37. Aytaç, G. *Çağdaş Türk Romanları Üzerine İncelemeler*. Ankara, 1990.
38. Banguoğlu, T. *Türkçenin Grameri*. İstanbul, 1974.
39. Demir, F. *1980 Sonrası Türk Tiyatro Edebiyatı*. İstanbul, 2016.
40. Demir, Nurettin, Emine Yılmaz. *Türkçe Ses Bilgisi*. Anadolu Üniversitesi, 2011.
41. Dizdaroğlu, H. *Tümcebilgisi*. Ankara, 1976.
42. Ecevit, Y. *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*. İletişim Yay., 2016.
43. Ediskun, H. *Yeni Türk Dilbilgisi*. İstanbul, 1963.
44. Eker, Süer. *Çağdaş Türk Dili*. Ankara, 2009.
45. Engin, E., A. Gür. *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. Ankara, 2016.
46. Ergin, M. *Türk Dil Bilgisi*. Sofya, 1967.
47. Gencan, T.N. *Dilbilgisi*. İstanbul, 1966.
48. Gündüz, O. et al. *Yeni Türk Edebiyatı 2. Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*. Ankara, 2017.
49. Hengirmen, M. *Türkçe Dilbilgisi*, Engin, Ankara, 1998.
50. Kabahasanoğlu, V. *Çağdaş Türk Edebiyatı*. İstanbul, 2003.
51. Kantarcıoğlu, S. *Yakınçağ Tarihimizde Roman*. İstanbul, 2009.
52. Karaalioğlu, Seyit. *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul, 1980.
53. Karahan, Leyla. *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara, 2011.
54. Kirilova, Yuliya. Türk Dilindeki Tasnifine Katkı. Karşılıklık (İşteşlik) Adılları. – В: *50 години специалност Тюркология в Софийския университет „Св. Климент Охридски“*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2004, с. 21–26.
55. Korkmaz, R (haz.) *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara, 2004.
56. Kudret, Cevdet. *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman*. Ankara, 1965.
57. Kurdakul, Ş. *Çağdaş Türk Edebiyatı*. С. 3-4. Ankara, 2013.
58. Memova-Süleymanova, Hayriye. *Türk Dili Sesbilgisi*, Sofya, 1976.
59. Mermer, A., L. Alıcı, M. Eflatun, Y. Bayram, N. Keskin. *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatına Giriş*. Ankara, 2010.
60. Moran, Berna. *Türk Romanına Eleştiren Bir Bakış*, С. II, III. İstanbul, 1995.
61. Saraivanova, İ. Cönklerdeki Dini ve Tasavvufî Metinler Üzerine. В: *Тюркологията днес*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2017. с. 257-261.
62. Saraivanova, İ. *Eski Türk Edebiyatının Yeni Hali*. Sofya, 2017.
63. Yağcı, Ş. Klasik Türk Edebiyatı Geleneğinde Hikâye. В: *Türk Dünyası Araştırmaları Yıllığı*, Aralık 2002.

23.01.2024 г.